

ทุกข์ของชาวณา
ในบทกวี

ทุกข์ของชาวนาในบทธกวี

ทุกข์ของชาวนาในบทธกวี เป็นบทความพระราชนิพนธ์
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่แสดงให้เห็นถึงการเอาพระทัยใส่ความเข้าพระทัยใน
ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนพระเมตตาของพระองค์ที่ทรงมีต่อ
ชาวนา เนื่องด้วยชาวนาแต่ละท้องถิ่นมีสภาพชีวิตและ
ความทุกข์ยากที่ไม่แตกต่างกันเลย แม้ว่ากาลเวลาจะผัน
ผ่านไปอย่างไรก็ตาม

ผู้แต่ง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ลักษณะคำประพันธ์

ร้อยแก้ว ประเภทบทความ

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อแสดงพระราชดำริเกี่ยวกับบทกวีของไทยและบทกวีจีนซึ่งกล่าวถึงชีวิตและความทุกข์ของชาวนา

• ความเป็นมา

ทุกข์ของชาวนาในบทกวี มีที่มาจากหนังสือรวมบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพ-รัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง มณีพลอยร้อยแสง ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2533 ในวโรกาสที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ โดยนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 41 พระราชนิพนธ์นั้นแสดงให้เห็นแนวพระราชดำริเกี่ยวกับบทกวีของไทยและจีนที่กล่าวถึงชีวิตและความทุกข์ของชาวนาซึ่งมีสภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกันนัก

เรื่องย่อ

เนื้อความในตอนแรกของบทความเรื่อง ทுகข์ของชาวนา
ในบทกวี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ได้ทรงยกบทกวีของจิตร ภูมิศักดิ์ ซึ่งได้กล่าวถึงชีวิตและ
ความทุกข์ยากของชาวนา

ต่อมาทรงแปลบทกวีจีนของหลี่เซินเป็นภาษาไทยทำให้
มองเห็นภาพของชาวนาจีน เมื่อเปรียบเทียบกับชาวนาไทยว่า
มิได้มีความแตกต่างกัน แม้ในฤดูกาลเพาะปลูก ภูมิอากาศจะ
เอื้ออำนวยให้พืชพันธุ์ธัญญาหารบริบูรณ์ดี แต่ผลผลิตไม่ได้ตก
เป็นของผู้ผลิต คือ ชาวนาเท่าที่ควร

ส่วนที่สำคัญที่สุดคือ ทรงชี้ให้เห็นว่าแม้จิตร ภูมิศักดิ์ และหลีเชินจะมีกลวิธีการนำเสนอบทกวีที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองท่าน มีแนวความคิดที่คล้ายกัน คือมุ่งที่จะกล่าวถึงความทุกข์ยากของชาวนาและทำให้เห็นว่าชาวนาในทุกแห่งและทุกยุคทุกสมัยล้วนประสบแต่ความทุกข์ยากไม่แตกต่างกันเลย

คำศัพท์

กำซาบ

ซึมเข้าไป

เขี้ยวคาว

สีเขี้ยวของข้าว ซึ่งน่าจะหอมสดชื่นกลับมีกลิ่นเหม็นคาว เพราะข้าวนี้เกิดจากหยาดเหงื่อ ซึ่งแสดงถึงความทุกข์ยากและความขมขื่นของชาวนา

จิตร ภูมิศักดิ์

นักเขียนชื่อดังของไทยในช่วง พ.ศ. 2473 - 2509 ที่มีผลงานสำคัญในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษา และวรรณคดี

จํานำพืชผลเกษตร

การนำผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าวไปฝากกับหน่วยงานที่รับฝากไว้ก่อนเพื่อเอาเงินในอนาคตมาใช้ก่อน

ฎีกา

คำร้องทุกข์ การร้องทุกข์

ธัญพืช

มาจากภาษาบาลีว่า ธัญญพืช เช่น ข้าว ข้าว
สาลี ข้าวโพด ที่ให้เมล็ดเป็นอาหารหลัก

นิสิต

ผู้ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

ประกันราคา

การที่รัฐ เอกชน หรือองค์กรต่าง ๆ รับประกันที่จะ
รับซื้อผลผลิตตามราคาที่กำหนดไว้ในอนาคต ไม่
ว่าราคาในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม

เปิบ

หรือ เปิบข้าว หมายถึง วิธีการใช้ปลายนิ้วขยำ
ข้าวใส่ปากตนเอง

พืชเศรษฐกิจ

พืชที่สามารถขายได้ราคาดี พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ
ของไทย เช่น ข้าว ยางพารา อ้อย ปาล์มน้ำมัน

ภาคบริการ

อาชีพที่ให้บริการผู้อื่น เช่น พนักงานใน
ร้านอาหาร ช่างเสริมสวย

ล่ำเล็ก

กล่าวทวงบุญคุณ กล่าวคำตัดพ้อต่อว่า โดยยกเอา
ความดีที่ตนทำไว้ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้สำนึก
บุญคุณที่ตนมีอยู่กับผู้นั้น

วรรณศิลป์

ศิลปะในการประพันธ์หนังสือ

สวัสดิการ

การให้สิ่งทีเื้ออำนวยการให้ผู้ทำงานมีชีวิตและสภาพ
ความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุขสบาย เช่น มี
สถานพยาบาล มีที่พักอาศัย จัดรถรับส่ง

สุ

สรรพนามบุรุษที่ 2 เป็นคำโบราณ

อาจिन

ประจिन

อุทธรณ์

ร้องเรียน ร้องทุกข์

วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี

- คุณค่าด้านเนื้อหา

กลวิธีในการแต่ง ทุกข์ของชานาในบทกวี นับเป็นตัวอย่างอันดีของเรียงความที่สามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้ ด้วยแสดงให้เห็นแนวความคิดชัดเจน ลำดับเรื่องราวเข้าใจง่าย และมีส่วนประกอบของงานเขียนประเภทเรียงความอย่างครบถ้วน คือ

ส่วนนำ กล่าวถึงบทกวีของจิตร ภูมิศักดิ์ ที่ทรงได้ยินได้ฟังมาในอดีต มาประกอบในการเขียนเรียงความ

เนื้อเรื่อง วิจารณ์เกี่ยวกับกลวิธีการนำเสนอบทกวีของจิตร ภูมิศักดิ์ และल्लीเซ็น โดยทรงยกเหตุผลต่าง ๆ และทรงแสดงทัศนะประกอบ

ส่วนสรุป สรุปความเพียงสั้น ๆ แต่ลึกซึ้ง ด้วยการตอกย้ำ
เรื่องความทุกข์ยากของชาวนา ไม่ว่าจะยุคสมัยใดก็เกิดปัญหา
เช่นนี้ ดังความที่ว่า

“ ฉะนั้นก่อนที่ทุกคนจะหันไปกินอาหารเม็ด เหมือนนักบิน
อวกาศ เรื่องความทุกข์ของชาวนา ก็คงยังจะเป็นแรงสร้าง
ความสะเทือนใจให้แก่กวียุคคอมพิวเตอรส์ืบต่อไป...”

สำหรับกลวิธีการอธิบายนั้นให้ความรู้เชิงวรรณคดี
เปรียบเทียบแก่ผู้อ่าน โดยตรงใช้การเปรียบเทียบการ
นำเสนอของบทกวีไทยและบทกวีจีน ว่า

“ เทคนิคในการเขียนของหลี่เซินกับของจิตร
ต่างกัน คือ หลี่เซิน บรรยายภาพที่เห็นเหมือนจิตรกรวาด
ภาพให้คนชม ส่วนจิตรใช้วิธีเสมือนกับนำชาวนามา
บรรยายเรื่องของตนให้ผู้อ่านฟังด้วยตนเอง ”

บทสรุป

- พระราชนิพนธ์ เรื่อง ทுகข์ของชาวนาในบทกวี แสดงให้เห็นถึงความเข้าพระทัยและเอาพระทัยใส่ในปัญหาการดำรงชีวิตของชาวนาไทย ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงพระเมตตา อันเปี่ยมล้นของพระองค์ที่ทรงมีต่อชาวนาผู้มีอาชีพปลูกข้าวเป็นหลัก เริ่มชีวิตและการทำงานตั้งแต่เช้าจรดค่ำ ทำงานแบบหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน ตลอดทั้งปี
- ดังนั้นในฐานะผู้บริโภคนั้น จึงควรสำนึกในคุณค่าและความหมายของชาวนาที่ปลูก "ข้าว" อันเป็นอาหารหลักเพื่อการมีชีวิตอยู่รอดของคนไทย

อ้างอิง

- บุญลักษณ์ เอี่ยมสำอางค์ เกื้อกมล พฤกษ์ประมุข และไสภิต พิทักษ์.
ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม.4. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
: อักษรเจริญทัศน์.

คำสั่ง

นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน เพื่อทำ
ใบงานที่ ๑ เรื่อง วิเคราะห์เรื่องราว โดยให้นักเรียน
วิเคราะห์ว่า ความรู้สึกของจิตร ภูมิศักดิ์ หลี่เซิน
และตัวนักเรียนและเพื่อนในกลุ่มที่มีต่ออาชีพชาวนา
นั้นเป็นอย่างไร